

10. ДЕЦЕМБАР 2022. ГОДИНЕ | МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЉУДСКИХ ПРАВА

Савет за праћење примене препорука Уједињених нација за људска права

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА
И МАЊИНСКА ПРАВА
И ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ

Публикацију можете преузети
са QR кода

Израду ове публикације подржали су
Тим за људска права УН у Србији и Мисија ОЕБС у Србији

УВОДНА РЕЧ

„Сва људска бића рађају се слободна и једнака у достојанству и правима. Она су обдарена разумом и свешћу и треба једни према другима да поступају у духу братства.“

У Београду,
Међународни дан људских права, 10. децембар 2022. године
Министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог
Томислав Жигманов

© УДС, преузето са: www.autonomija.info

Идући у сусрет 75. години усвајања Универзалне декларације о људским правима свако од нас треба свакога дана да се подсећа овог полазног начела и да својим мислима и делима сведочи посвећеност највишим, природно датим, вредностима.

Нажалост, незамислива и несагледива страдања и злочини против човечности у Другом светском рату су освестили човечанство о вредности сваког човека и потреби да живимо и делујемо у духу једнакости и људске солидарности. Ипак и даље, свакога дана, сведочимо великим страдањима у различитим деловима света, која нас опомињу колико су људска права и достојанство човека крхки и да морамо свакога дана да бдимо над њима и да их негујемо, чувамо и развијамо заједничким снагама.

Жртве које су претходне генерације поднеле налажу да данас као аксиом имамо слободу и једнакост у достојанству и правима. Оне нас и обавезују да будемо безрезервно посвећени непрекидном очувању достигнутих стандарда људских права и њиховом унапређивању, развијајући на том путу нове начине и механизме за испуњење тог задатка.

Савет за праћење примене препорука Уједињених нација за људска права је један од тих начина. Његова снага лежи не само у његовом задатку, већ и у његовој инклузивности и компетенцијама, које треба да се и даље развијају и да на тај начин изражавају у потпуности дух заједништва на који нас Универзална декларација о људским правима позива. Савет је и један од начина да тај завет од пре скоро 75 година, који је потврђен и у Агенди 2030 Уједињених нација, изразимо пуном применом принципа „Да нико не буде изостављен“ радећи на унапређењу, јачању и даљем ширењу Савета.

Рекли су о Савету

ГОРДАНА ЧОМИЋ

Министарка за људска и мањинска права и друштвени дијалог од 2020. до 2022. године и председница Савета за праћење примене препорука УН-а за људска права

Ако и кад се изгради простор за непрекидан дијалог о стању људских права у Србији, за претварање у живот свих принципа УН, тада људи у тај и такав простор дођу. Савет за праћење примене препорука УН за људска права гради се као простор од 2014. године и та се градња никад неће завршити, јер увек може боље, више, практичније за што темељнију примену свих препорука УН. Ако су људска права као ваздух, јер људи жуде за њима онда кад их нема, онда је Савет она неопходна боца свежег ваздуха која постоји да у друштву никоме не недостају људска права, да нико не буде заборављен и изостављен.

FRANÇOISE JACOB

Стална координаторка Уједињених нација у Србији

Људска права су срж Агенде 2030, нашег заједничког подухвата одрживог развоја. За УН, стављање људских права у први план значи осигурати да сви људи у друштву имају могућност да уживају у пристојном и здравом животу и да створе добру будућност за себе, своју породицу, своју заједницу. Док је Србија доследно радила на нормативној и законодавној агенди људских права, морамо се континуирано залагати за враћање равноправности, изградњу поверења, гарантовање слобода и неговање културе дијалога и поштовања. Уједињене нације поздрављају партиципативни рад Савета и укључивање налаза цивилног друштва у државне извештаје. Национални механизам за извештавање и праћење је важан и суштински механизам за континуирано праћење имплементације стандарда људских права и препорука механизма за људска права. Он доприноси редовном и благовременом прикупљању података и свеобухватном државном извештавању. Уједињене нације ће наставити да раде са свим заинтересованим странама и учвршћују универзалне стандарде и вредности у развојној агенди будућности, ка већој правди, миру, благостању и једнакости.

МИЛАН МАРКОВИЋ

в.д. регионалног представника за Европу, ОХЦХР Регионалне канцеларије за Европу, шеф Тима за људска права УН-а у Србији од 2017. до 2022. године

Из угла Уједињених нација, од почетка је било јасно колики потенцијал лежи у телу као што је Савет за праћење примене препорука УН за људска права, а нарочито у погледу међусекторске сарадње, сарадње Владе и цивилног друштва, Парламента, независних институција. Изградња овог тела није била лак задатак и пред Владом Србије је још доста посла у омогућавању сврсисходног праћења и имплементације препорука, али форум сарадње који овакво тело омогућава је незаменљив на пољу унапређења људских права, подизања одговорности за људска права, те обезбеђивања транспарентности рада свих актера.

РУЖИЦА БАНДА

Национална саветница на програму људских права, Мисија ОЕБС-а у Србији

Поносна сам што сам била у прилици да као припадница Мисије ОЕБС-а у Србији допринесем процесу који је довео до оснивања Савета за праћење примене препорука УН за људска права. Ово важно тело је основано са циљем да омогући ефикасно извршавање обавеза преузетих у сфери људских права у Републици Србији, што укључује и адекватно спровођење обавеза извештавања. Значајна карактеристика овог механизма везана је за чињеницу да омогућава вођење суштинског дијалога између представника извршне власти, представника Народне скупштине, независних институција и организација цивилног друштва, а у циљу извршавања обавеза у сфери људских права.

СОЊА ТОШКОВИЋ

Координаторка Платформе организација за сарадњу са
механизмима УН-а за људска права и извршна директорка
Београдског центра за људска права

Оснивање Савета за праћење примене препорука Уједињених нација
за људска права 2014. година, Република Србија показала је спрем-
ност и вољу да унапреди систем праћења препорука добијених од
УН тела као и да унапреди сарадњу са свим релевантним актерима у
циљу унапређења стања људских права у земљи.

Београдски центар за људска права након дугогодишњег искуства
у писању алтернативних извештаја УН Комитетима, као и сарадње
са УН механизмима, препознао је потребу за даљим умрежавањем
организација које имају експертизу у одређеним областима људ-
ских права. На лето 2018. основана је Платформа организација за
сарадњу са механизмом УН за људска права, која данас броји преко
20 организација којом координира Београдски центар за људска
права.

Верујемо да сарадња на нивоу Савета Владе и организација цивил-
ног друства може да послужи као добра основа за даље унапређење
стања људских права у нашој земљи и да је треба и даље јачати.

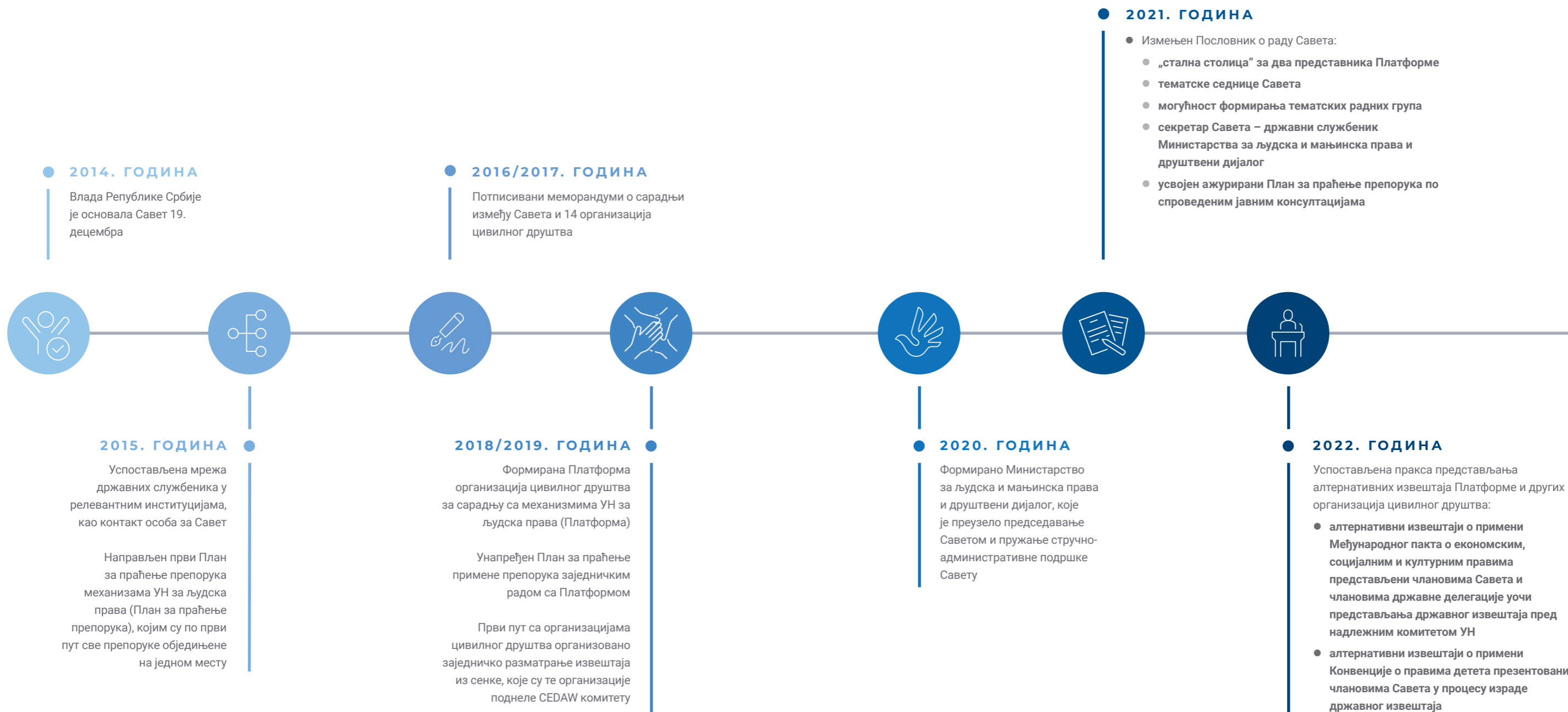
ТАЊА СРЕЋКОВИЋ

Секретарка Савета за праћење примене препорука УН-а за
људска права, самостална саветница у Министарству за
људска и мањинска права и друштвени дијалог

Учествовала сам у настајању овог механизма пре осам
година и сведочим његовом развијању и инклузивно-
сти. Савет је претходних година одржавао контину-
итет у раду, а свака промена у сазиву Савета унела је
нову енергију. Постављени темељи надограђивали су
се новим праксама и улогама Савета. Савет је постао
референтно место где се окупљају најзначајнији актери
у области људских права, место где првенствено чују
једни друге, заједнички договарају приоритете и траже
решења за њихово спровођење.

Савет видим као потенцијал који ће пратити будућу
националну стратегију људских права, али и механизам
који може повезати регион кроз размену добрих пракси
и искустава између мреже институција, ОЦД и академ-
ске заједнице са циљем да сви грађани у пуној мери
уживају своја људска права.

Кључне године и активности у раду Савета

РАД САВЕТА

Имајући у виду значај шема којима се Савет бави, као и њихову улогу за координираним радом у процесу извештавања механизма УН за људска права, непрекидно се жежило, са једне стране, проширивању круга субјеката који узимају учешће у раду Савета и шиме доприносе његовој инклузивности и транспарентности, а са друге стране, на системском нивоу праћењу добијених препорука.

Напори и резултати рада Савета су очигледно препознати, па је тако управо ово тело обухваћено и Акционим планом за преговарачко поглавље 23, а као пример добре праксе је представљан и на међународном и на регионалном нивоу. Од свог оснивања Савет редовно одржава седнице и унапређује свој рад јачањем сарадње са другим релевантним субјектима, развијањем инструмената за праћење примене препорука и увођењем нових пракси деловања.

Сарадња

Инклузивност и компетентност Савета је његова одредница од самих почетака рада. Поред чланова Савета, сарадња је остваривана и са представницима Народне скупштине, независних институција за људска права и са организацијама цивилног друштва.

Сарадња са Народном скупштином Републике Србије се остварује на више начина. Представници скупштинских Одбора за људска и мањинска права и равноправност полова и Одбора за права детета учествују на седницама и у активностима Савета од оснивања. У Народној скупштини су организована јавна саслушања у вези са применом ратификованих конвенција о људским правима и са кретањем Србије кроз циклусе Универзалног периодичног прегледа.

Од великог значаја је и учешће независних државних органа - Заштитника грађана, Повереника за заштиту равноправности и Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, у раду Савета, нарочито имајући у виду важност њихових препорука, као и стеченог искуства и праксе.

Полазећи од значајне улоге организација цивилног друштва у подизању свести и заштити људских права, успостављена је сарадња, која се непрекидно развија током времена.

Сарадња је започета потписивањем меморандума о сарадњи са 14 организација цивилног друштва. Временом је, као ефикаснији механизам функционисања организација цивилног друштва, формирана Платформа организација за сарадњу са механизмима УН за људска права, која у овом тренутку обухвата 21 организацију, а чије оснивање је помогао Тим за људска права УН-а у Србији и Мисија ОЕБС-а у Србији, а Савет подржао.

Представници Платформе и других организација цивилног друштва су редовно присуствовали и учествовали у седницама Савета, а јачању међусобне сарадње сведочи заједничка израда Плана праћења препорука, одржавање тематских седница на иницијативу чланица Платформе, „стална столица“ за представнике Платформе загарантована Пословником Савета и представљање алтернативних извештаја члановима Савета.

БЕОГРАД, 29.3. 2018, НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ,
представљање закључних запажања Комитета за права детета

Иницијативе организација цивилног друштва покренуте на седницама Савета су редовно разматране, а две се могу посебно издвојити – потписивање и ратификација Опционог протокола уз Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима и ратификација Трећег опционог протокола уз Конвенцију о правима детета. Ове две иницијативе су нашле своје место у плану рада Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и у плану рада Владе Републике Србије.

Сарадња са организацијама цивилног друштва у оквиру Савета омогућила је и продубљивање сарадње са Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог, те су организације позиване и узимале су учешће у друштвеним дијалозима које је Министарство организовало. Такође, тако је, заједнички са Тимом за људска права УН и пред-

БЕОГРАД, 9.2.2022,
тематска седница Савета посвећена примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима

ставницима академске заједнице развијен и Инструмент за примену принципа Да нико не буде изостављен (<https://www.minlmpdd.gov.rs/publikacije.php>), а на сајту Министарства је успостављен својеврсни ресурс центар постављањем публикација организација из Платформе, како би се допринело информисању шире јавности о питањима из области људских права (<https://www.minlmpdd.gov.rs/publikacije-ocd.php>).

Сарадња са међународним организацијама је од самог почетка постављена на партнерским и јаким основама. Тим за људска права УН-а у Србији и Мисија ОЕБС-а у Србији су снажно подржавали и помагали како оснивање Савета, тако и његов рад. Такође, значајна је улога UNICEF-а и канцеларије UN WOMEN-а, нарочито у погледу заједничких пројектних активности.

БЕОГРАД, 22.9.2022,
представљање Инструмента за примену ЛНОБ принципа

План за праћење примене препорука механизма УН-а за људска права

Први План за праћење примене препорука израђен је 2015. године, када су по први пут на једном месту обједињене све препоруке механизма УН за људска права², са циљем да се на тај начин олакша и учини ефикаснијим извештајни процес.

План за праћење примене препорука је потом унапређен 2018. године и редовно се ажурира новим препорукама.

План за праћење примене препорука тренутно садржи укупно 400 препорука уговорних тела и препорука из Универзалног периодичног прегледа (UPR).

Ради ефикаснијег праћења препоруке су тематски груписане у кластере. За сваку препоруку је одређен ресурс надлежан за њено спровођење, одређен рок, индикатор, статус, веза са Агендом 2030 УН-а.

Специфичност Плана је што се спровођење препорука прати кроз индикаторе успешности.

Индикаторе су заједнички развијали Савет и организације цивилног друштва, чиме је направљен значајан искорак ка уједначавању методологије по којој надлежни ресурси, Савет и организације цивилног друштва прате примену препорука и сачињавају извештаје³, те су налази из њихових извештаја упоредиви.

План је повезан са Циљевима одрживог развоја из Агенде 2030 УН-а, а релевантни циљеви одрживог развоја су повезани са сваком конкретном препоруком и узети у обзир приликом разматрања и испуњавања сваке од препорука.

Савет је током 2022. године ажурирао План, а потом га ставио на увид јавности објављивањем на сајту Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, ради достављања коментара и сугестија за његово унапређење. Савет је размотрио достављене коментаре и сугестије и поједине уградио у План, а потом га и усвојио.

Ажурирани и усвојени План за праћење примене препорука УН за људска права налази се на адреси <https://www.minlmpdd.gov.rs/savet-za-pracenje-un-preporuka.php>

² Надлежни комитети УН-а за примену Међународног пакта о грађанским и политичким правима, Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена, Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских и понижавајућих казни и поступака, Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације, Конвенције о правима детета, Конвенције о правима особа са инвалидитетом и Међународне конвенције за заштиту свих лица од присилних нестанака и Универзални периодични преглед као специфични механизам УН-а у надлежности Савета за људска права.

³ Израду државних извештаја координира Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог и доставља га Влади, ради усвајања и подношења механизмима УН. Организације цивилног друштва израђују своје, алтернативне, извештаје које достављају механизмима УН-а.

Нова решења и праксе

Изменама Пословника Савета 2021. године уведене су новине у рад Савета, па је тако предвиђена могућност одржавања тематских седница Савета, формирања тематских радних група и експлицитно је предвиђена „стална столица“ за представнике Платформе, чиме се не утиче на право осталих чланица Платформе и других организација цивилног друштва да буду позиване и да присуствују седницама Савета.

У току 2022. године одржане су четири **тематске седнице**, углавном на иницијативу организација цивилног друштва, на којима су представљени извештај МДРИ-С „Заборављена деца Србије“ (7.2.2022); десет алтернативних извештаја о примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима (9.2.2022); најактуелнија закључна запажања Комитета против тортуре и Комитета за економска, социјална и културна права (16.3.2022) и Нацрт четвртог и петог периодичног извештаја Републике Србије о примени Конвенције о правима детета (16.5.2022).

Имајући у виду да је План праћења препорука израђен заједничким радом Савета, надлежних ресорних министарстава, других државних органа, независних институција, Платформе и других организација цивилног друштва, чиме је постављена јака основа за даље развијање заједничке методологије праћења примене препорука, као и за упоредивост података из државног и алтернативних извештаја о испуњености препорука, установљена је пракса представљања алтернативних извештаја о примени релевантних конвенција Уједињених нација. Ова пракса омогућава свим заинтересованим субјектима да са више аспеката сагледају стање људских права и тиме, у перспективи, кроз заједнички рад, предвиде мере и активности које треба да воде ка бољитку и напретку.

У фебруару 2022. године, уочи представљања Трећег периодичног државног извештаја о примени Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима пред надлежним комитетом УН, организовано је **представљање алтернативних извештаја** о примени Међународног пакта о економским, социјал-

ним и културним правима. Представљању и дискусији су присуствовали поред подносилаца извештаја, чланови Савета и чланови државне делегације.

У марту 2022. године на седници Савета, члановима Савета и свим подносиоцима алтернативних извештаја **презентоване су препоруке** које је Република Србија добила од Комитета против тортуре УН и Комитета за економска, социјална и културна права УН, када је и договорено да се у наредном периоду, у складу са претходном праксом, заједнички ажурира План препорука у погледу нових препорука добијених од ова два комитета.

У мају 2022. године одржана је тематска седница Савета на којој су члановима Савета, представљени налази из алтернативних извештаја и из државног извештаја о примени Конвенције о правима детета. Седници су присуствовала и деца из клуба ДХ Центар за права детета и имала су прилику да изнесу своје ставове, сугестије и иницијативе за будуће активности којима се може унапредити положај деце и младих. Поједине **сугестије и ставови из алтернативних извештаја, као и деце из клуба ДХ Центар за права детета, уграђени су у државни извештај**, а сагласношћу представника надлежних ресорних министарстава. Као последица дијалога на седници Савета, алтернативни извештаји су, по први пут, приложени као анекс државног извештаја, што је потврђено и закључком Владе Републике Србије.⁴

БЕОГРАД, 16.3.2022,
тематска седница Савета посвећена закључним запажањима Комитета за економска, социјална и културна права и Комитета против тортуре

⁴ Државне и алтернативне извештаје о примени препорука у вези са Међународним пактом о економским, социјалним и културним правима и Конвенцијом о правима детета Министарство је објавило на свом сајту на адресама <https://www.minljmpdd.gov.rs/medjunarodni-ugovori-icescr.php> и <https://www.minljmpdd.gov.rs/medjunarodni-ugovori-prava-deteta.php>

Међународно и регионално представљање Савета

НОВЕМБАР 2018. ГОДИНЕ, БЕОГРАД

Одржана је регионална конференција под називом „Праксе у извештавању према уговорним телима Уједињених нација за заштиту људских права и праћење примене препорука“. Поред представника Републике Србије учешће на конференцији узели су и представници Македоније, Црне Горе, Албаније и Босне и Херцеговине, представници организација цивилног друштва, као и представници међународних организација које су и подржале овај догађај.

СЕПТЕМБАР, 2019. ГОДИНЕ, ЖЕНЕВА

Искуства у раду Савета представљена су на маргинама 42. заседања Савета за људска права УН-а у Женеви на догађају под називом „Национални институционални механизам за спровођење препорука из Универзалног периодичног прегледа (УПР) – примери Аргентине, Белгије и Србије“. Овом догађају присуствовали су представници преко 20 земаља чланица Уједињених нација, као и представници међународних организација и невладиних организација. Шеф секције за УПР у Уједињеним нацијама

ЖЕНЕВА, 19.9.2019,
42. заседање Савета за људска права УН-а, Национални механизам за људска права

оценио је да је Савет испунио све захтеве који се у овом тренутку постављају: да сарађује са Парламентом и цивилним друштвом, као и да све препоруке које Србија прати буду повезане са Циљевима одрживог развоја из Агенде 2030 УН-а и да оваквом својом организацијом представља пример добре праксе међу државама чланицама УН-а.

НОВЕМБАР, 2021. ГОДИНЕ, ЖЕНЕВА/ОНЛАЈН

На регионалним онлајн консултацијама о националним механизмима за имплементацију, извештавање и праћење људских права представљен је рад Савета Владе Републике Србије за праћење примене препорука УН за људска права. Консултације су отворене поруком Високе комесарке за људска права Уједињених нација Мишел Бачеле (Michelle Bachelet), а о искуствима српског механизма за праћење УН препорука говорили су секретарка Савета, Тања Срећковић, шеф Тима за људска права УН-а у Србији, Милан Марковић и координаторка Платформе организација за сарадњу са УН механизмима за људска права, Соња Тошковић.

ЖЕНЕВА, 19.9.2019,
42. заседање Савета за људска права УН-а, Национални механизам за људска права

САВЕТ У БУДУЋНОСТИ

Резултати рада Савета, презентовани у овој публикацији, јасно показују да су то заједнички резултати и да се могу постићи само партнерском сарадњом свих релевантних државних актера и међународних партнера у области људских права.

Имајући то увек на уму у наредном периоду Савет ће наставити да јача своје начине рада и сарадњу, уз тежњу да организацијама цивилног друштва пружи шири простор за деловање. Такође тежиће укључивању и других субјеката који могу битно допринети праћењу реализације препорука и унапређењу стања људских права у својим пољима деловања, као што су представници бизнис сектора, одређених облика организовања јединица локалне самоуправе и академске заједнице.

Министарства која су заступљена у Савету

- Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог
- Министарство унутрашњих послова
- Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- Министарство здравља
- Министарство државне управе и локалне самоуправе
- Министарство просвете, науке и технолошког развоја
- Министарство правде
- Министарство културе и информисања
- Министарство за бригу о породици и демографију
- Министарство омладине и спорта
- Министарство спољних послова
- Министарство за европске интеграције

(презентован је састав Савета према саставу Владе од 26.10.2020. године, а биће усаглашен са саставом Владе од 26.10.2022. године)

Платформа организација за сарадњу са механизмима Уједињених нација за људска права

АСТРА

+381 11 785 0001
СОС телефон: +381 11 785 0000
astra@astra.rs; sos@astra.rs
<https://www.astra.rs/>

Атина

Гундулићев венац 56, 11000 Београд
+381 61 63 84 071
office@atina.org.rs
<http://www.atina.org.rs/>

А11 – Иницијатива за економска и социјална права

Џорџа Вашингтона 54/7, 11000 Београд
011/3225-172; 011/3232-030
office@a11initiative.org
<https://www.a11initiative.org/>

Београдски центар за људска права

Кнеза Милоша 4, 11000 Београд
+381 11 3085 328
bgcentar@bgcentar.org.rs
<http://www.bgcentar.org.rs/>

Центар за самостални живот особа са инвалидитетом Србије

Миленка Веснића 3 (Радомира Вујовића 3), Београд
office@cilsrbija.org
<https://www.cilsrbija.org/>

Центар за достојанствен рад

cdwserbia@gmail.com
<http://cdrsrbija.org/>

Фондација Центар за демократију

Краљице Наталије 70/II, 11000 Београд
+381 11 3627 780
info@centaronline.org
<https://www.centaronline.org/>

Центар за права детета

Београдска 18/10, Београд
+381 11 33 44 170
office@cpd.org.rs
<https://cpd.org.rs/>

ERA – Савез за једнака права ЛГБТИ особа

Мајке Јевросиме 42/31, Београд
+381 11 3227480
office@lgbti-era.org
<https://www.lgbti-era.org/>

FemPlatz

Панчево
femplatz@gmail.com
<https://www.femplatz.org/>

Geten, Центар за права LGBTIQА особа

Београд
+381 65 2059725
geten.rs@gmail.com
www.transserbia.org

Група 484

Пуковника Баџића 3, 11000 Београд
+381 11 2660972; +381 11 2660973
office@grupa484.org.rs
<https://www.grupa484.org.rs/>

Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом - МДРИ-С

Београдска 18, 11000 Београд
+381 11 3344 170
mdri.serbia@gmail.com
<https://www.mdri-s.org/>

YUCOM – Комитет правника за људска права

Кнеза Милоша 4, 11000 Београд
+381 11 33-444-25; +381 11 33-44-235
office@yucom.org.rs
<https://www.yucom.org.rs/>

Међународна мрежа помоћи – IAN

Др Александра Костића 8/2, 11000 Београд
+381 11 4039 340
office@ian.org.rs
<https://ian.org.rs/>

Мрежа организација за децу Србије – МОДС

Обреновићева 59/ИВ/44, 18000 Ниш
+381 18 244 894
office@zadecu.org
<https://zadecu.org/>

НООИС - Национална организација особа са инвалидитетом Србије

Мутапова 12, 11000 Београд
+381 11 24 14 328
nacionalnaorg@mts.rs
<https://noois.rs/>

ПИН – Мрежа психосоцијалних иновација

Господар Јевремова 48/4, 11000 Београд
+381 (0) 62 8880927
office@psychosocialinnovation.net
<https://psychosocialinnovation.net/>

Мрежа СОС Војводина

СОС телефон: 0800 10 10 10
mreza.sos.vojvodina@gmail.com
<https://www.sosvojvodina.org/>

Стална конференција ромских удружења грађана

Балканска 18, ТЦ Иванијум, лок 94, 11000 Београд
+ 381 11 36 71 568
info@ligaroma.org.rs
<https://www.ligaroma.org.rs/>

XУ Spektrum

11000 Београд
+381 60 613 06 69
office@xyspectrum.org
<https://xyspectrum.org/>

Организације цивилног друштва које имају потписан Меморандум о сарадњи са Саветом

Amity, Снага пријатељства

Париске комуне 1/12, 11070 Београд
+381 11 6 690 122
+381 11 6 671 523
nada@amity-yu.org

Удружење особа са инвалидитетом Београд

Драгослава Срејовића 8а, 11000 Београд
064/661 86 38
udruzenje@uosi-beograd.org.rsamity-yu.org

DECEMBER 10, 2022 | INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS DAY

Council for Monitoring the Implementation of United Nations Human Rights Recommendations

Republic of Serbia
MINISTRY FOR HUMAN
AND MINORITY RIGHTS
AND SOCIAL DIALOGUE

You can download the publication
from the QR code

Supported by The UN Human Rights Team in Serbia
and the OSCE Mission in Serbia

OPENING REMARKS

“All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood.”

Ahead of the 75th anniversary of the adoption of the Universal Declaration of Human Rights, every one of us should remember this starting principle every day and show our commitment to the greatest natural values in our thoughts and acts.

Unfortunately, the immense and inconceivable suffering and crimes against humanity in Second World War are a reminder to the human race of the need to live and act in the spirit of equality and human solidarity and value every human being. Nevertheless, every day we witness enormous victimisation of people throughout the world, reminding us how fragile human rights and dignity are, and that we must join efforts to safeguard, foster and develop them each day.

For the sake of the sacrifices made by the previous generations, we must cherish freedom and equality in human dignity and human rights. We have to be com-

© UDS, website: www.autonomija.info

mitted to always preserving and improving the standards of human rights we have reached, developing new methods and mechanisms for fulfilling this mission.

The Council for Monitoring the Implementation of United Nations Human Rights Recommendations is one of such methods. Its strength lies not only in its mission, but also in its inclusiveness and competencies, which should be further developed, in order to fully reflect the spirit of community that the Universal Declaration of Human Rights calls for. The Council is also one of the methods of expressing that vow, made almost 75 years and confirmed in the United Nations 2030 Agenda, by fully applying the Leaving No One Behind principle while working on improving, strengthening and further expanding the Council.

The Council for Monitoring the Implementation of United Nations Human Rights Recommendations is one of those ways. Its strength lies not only in its task, but also in its inclusiveness and competences, which should continue to develop and thus fully express the spirit of community to which the Universal Declaration of Human Rights calls us. The Council is also one of the ways to express that promise from almost 75 years ago, which was also confirmed in the 2030 Agenda of the United Nations, by fully implementing the principle of "Leaving no one behind" by working on the improvement, strengthening and further expansion of the Council.

In Belgrade,
International Human Rights Day, December 10, 2022

Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue
Tomislav Žigmanov

What has been said about the Council

GORDANA ČOMIĆ

Minister for Human and Minority Rights and Social Dialogue from 2020 to 2022 and President of the Council for Monitoring the Implementation of UN Human Rights Recommendations

When and if you build the space for permanent dialogue about human rights, people will come and join the dialogue. The Council for Monitoring the Implementation of UN Human Rights Recommendations is in building process since 2014 and that work in progress will never end, because it can always be better, implementation can always be improved. If we agree that human rights are like air, because people long for them only when they are denied their basic human rights, than Council is that indispensable fresh air reservoir that exists for no one to miss their human rights, and no one to be forgotten and left behind.

FRANÇOISE JACOB

United Nations Resident Coordinator in Serbia

Human rights are the core of Agenda 2030, our common sustainable development endeavor. For the UN, putting human rights upfront means ensuring that all people in society have the possibility to enjoy a decent and healthy life and to create a good future for themselves, their family, their community. While Serbia has worked consistently on the normative and legislative human rights agenda, we must continuously commit to restore equality, build trust, guarantee freedoms and nurture a culture of dialog and respect. The United Nations welcome the participative work of the Council, and the inclusion of civil society findings in the state reports. The national mechanism for reporting and follow-up is an important and essential mechanism to continuously monitor the implementation of human rights standards and recommendations from Human Rights Mechanisms. They contribute to the regular and timely collection of data and comprehensive state reporting. The United nations will continue to work with all stakeholders and anchor universal standards and values in the development agenda of the future, towards greater justice, peace, wellbeing and equality.

MILAN MARKOVIĆ

Acting Regional Representative for Europe, OHCHR Europe Office, Head of Team UN for Human Rights in Serbia from 2017 to 2022

From the perspective of the United Nations, from the very start it has been clear that there is a great potential in a body such as the Council for monitoring the implementation of UN human rights recommendations, especially in terms of intersectional cooperation, cooperation between the State and the civil society, the Parliament, independent institutions. The build-up of such a body has not been an easy task and much work lies before the State to secure meaningful monitoring and implementation of recommendations, but the forum of collaboration that this body allows is irreplaceable in the field of advancing human rights, raising accountability for human rights and ensuring transparency of work of all actors.

RUŽICA BANDA

National Programme Officer/ Human Rights Programme, OSCE Mission to Serbia

As a member of the OSCE Mission to Serbia, I am proud to have had an opportunity to contribute to the process that led to the establishment of the Council for Monitoring the Implementation of the Recommendations of the UN Human Rights Mechanisms. This is an important body established to enable efficient fulfilment of human rights commitments and an adequate execution of the reporting obligations in the Republic of Serbia. An important characteristic of this mechanism is the fact that it provides a forum for holding essential dialogues aimed at the fulfilment of human rights obligations between the executive structures, the Serbian National Assembly, national independent institutions and the civil society organizations.

SONJA TOŠKOVIĆ

Coordinator of the Platform of Organizations for Cooperation with UN Human Rights Mechanisms, director of Belgrade centre for Human Rights

By establishing the Council for Monitoring the Fulfilment of Recommendations of UN Human Rights Mechanisms in 2014, the Republic of Serbia demonstrated its will and readiness to improve the system for monitoring the fulfilment of recommendations of UN bodies and its cooperation with all the relevant actors with a view to advancing the state of human rights in the country.

After years of experience in preparing alternative reports for UN Committees and cooperating with UN mechanisms, the Belgrade Centre for Human Rights recognized the need for expanding the network of organizations with expertise in specific areas of human rights. Over 20 such organizations are now part of the Platform of Organizations for Cooperation with UN Human Rights Mechanisms, which was founded in 2018 and is coordinated by the Belgrade Centre for Human Rights.

We believe that cooperation at the level of the Government Council and civil society organizations can serve as a good basis for further advancing the human rights situation in our country and that it should be further strengthened.

TANJA SREĆKOVIĆ

Secretary of the Council for Monitoring the Implementation of UN Human Rights Recommendations, Independent advisor, Ministry for Human and Minority Right and Social Dialogue

I participated in the creation of this mechanism eight years ago and I am witnessing its development and inclusiveness. In previous years, the Council maintained continuity in its work, and every change in the convocation of the Council brought new energy. The laid foundations were upgraded with new practices and roles of the Council. The Council has become a reference place where the most important actors in the field of human rights gather, a place where they primarily listen to each other, jointly agree on priorities and seek solutions for their implementation.

I see the Council as a potential that will accompany the future national strategy of human rights, but also a mechanism that can connect the region through the exchange of good practices and experiences between the network of institutions, civil society organization and the academic community with the aim that all citizens fully enjoy their human rights.

ABOUT THE COUNCIL

The Government of the Republic of Serbia, recognising the need for and importance of the recommendation of the UN Human Rights Council¹, which would contribute to the improvement of human rights by coordinating the work of various social actors with respect to monitoring the recommendations of contracting bodies of the United Nations and the Universal Periodic Review, as a specific UN mechanism, established the Council for Monitoring the Implementation of the United Nations Human Rights Recommendations, on 19 November 2014.

The Council has a Chair and 11 members appointed from different line ministries competent for implementing recommendations of UN mechanisms in accordance with their scope of work.

The first Chair of the Council is Suzana Paunović, the then Director of the Offices for Human and Minority Rights. When the Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue was established in 2020 and the competencies of the Office for Human Rights were transferred to the Ministry, the then Minister of Human and Minority Rights and Social Dialogue Gordana Čomić became the Chair of the Council, and the Ministry took over the mission to provide expert administrative support to the Council.

The Council was established with the mission to monitor the implementation of recommendations of UN human rights mechanisms and propose measures for their fulfilment, and provide an efficient system of state reporting to UN mechanisms on the implementation of recommendations, as well as provide expert explanations and opinions on the progress of human rights and results achieved by applying the recommendations.

Tasks defined in such a manner are to be fulfilled by the Council by constantly improving their method of work.

At the time of the establishment of the Council, whose members were state secretaries and senior civil servants, a civil service network was created, representing contact persons with respect to the work of the Council. This made it immediately operational and greatly improved the process of state reporting to UN mechanisms, as well as fulfilment of other tasks of the Council.

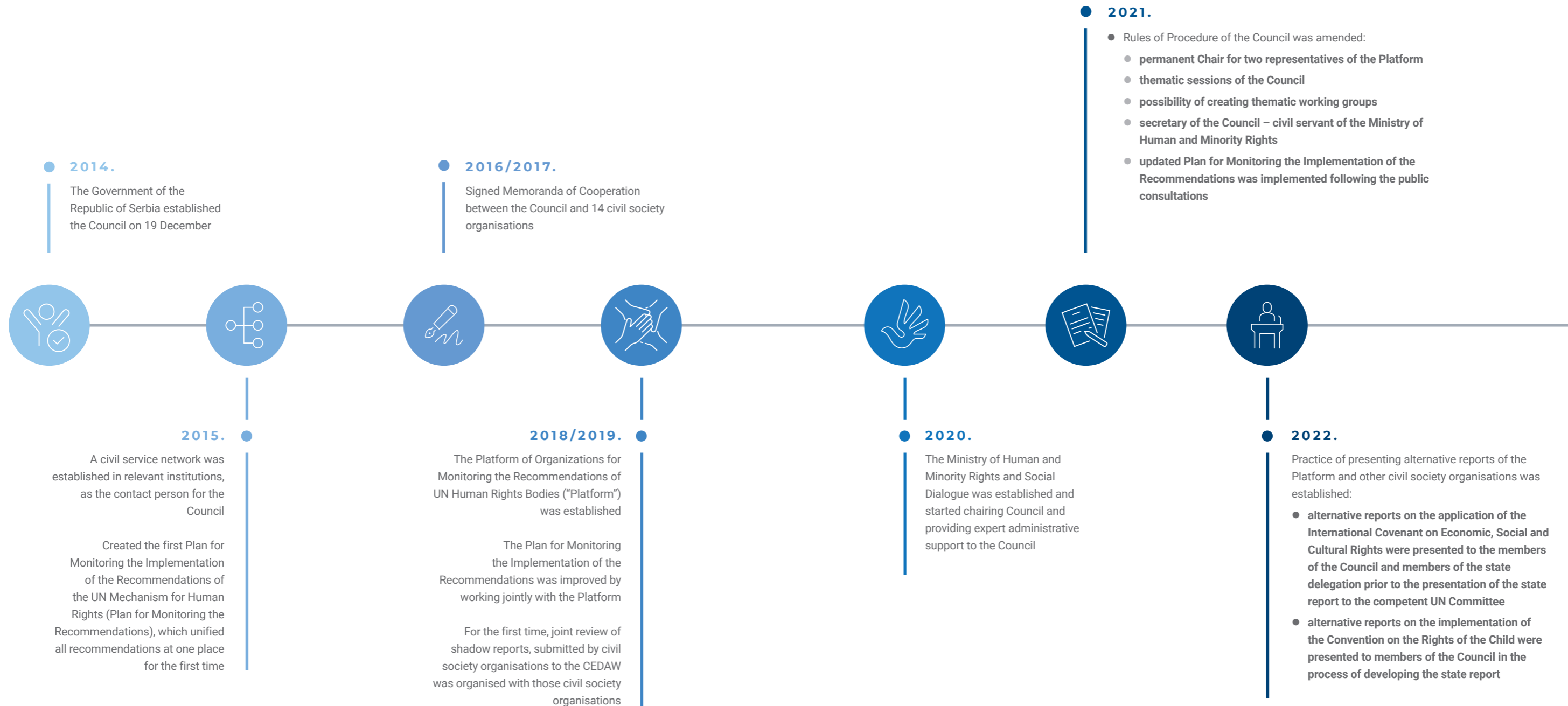
Realising that there is no sphere of society where human rights are not deeply embedded, the Council has, since its inception, strived towards inclusiveness, competency and transparency in its work, establishing, from the start, cooperation with all the relevant state bodies and institutions, followed by civil society organisations. From the start, the Council received strong support from the UN Human Rights Unit and the OSCE Mission to Serbia, and excellent cooperation was also established with UNICEF and UN Women,

The work of the Council has been continuously improved every year, and cooperation with civil society organisations is being strengthened and established as a partnership.

All information on the work of the Council is available at the website of the Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue at: <https://www.minlmpdd.gov.rs/savet-za-pracenje-un-preporuka.php>

¹ Recommendation from the Second Cycle of the Universal Periodic Review

Key years and activities in the Council's work

COUNCIL'S WORK

In view of the importance of the topics that the Council deals with, as well as the need for coordinated work in the process of state reporting to the UN human rights mechanisms, constant efforts were being made, on the one hand, to expand the range of entities taking part in the Council's work, and thus also its inclusiveness and competency, and on the other hand, systemic approach to monitoring of the provided recommendations.

Efforts and results of the work of the Council were clearly recognised, and thus, this body was the one covered by the Action Plan for Chapter 23, and presented as an example of good practice at the international and regional levels. From its inception, the Council has been regularly holding sessions and improving its work by strengthening **cooperation** with other relevant entities, by **developing instruments** for monitoring the application of recommendations and introducing **new practices**.

Cooperation

Inclusiveness and competency of the Council have been its defining characteristics from the start. In addition to the members of the Council, cooperation has also been implemented with representatives of the National Assembly, independent human rights institutions and civil society organisations.

Cooperation with the **National Assembly of the Republic of Serbia** has been implemented in multiple ways. Representatives of the National Assembly's Committee on Human and Minority Rights and Gender Equality and the Committee on the Rights of the Child have been taking part in sessions and activities of the Council from its inception. The National Assembly has been organising public hearings with respect to the application of ratified conventions on human rights and Serbia going through the cycles of the Universal Periodic Review.

Also of great importance for the work of the Council is the **participation of independent state bodies** such as the Protector of Citizens, the Commissioner for the Protection of Equality, and the Commissioner for Information of Public Importance and Personal Data Protection, particularly in view of the importance of their recommendations, as well as the experience and practice gained.

Starting from the important role of **civil society organisations** in raising awareness and human rights protection, cooperation was established and has been constantly developing over time.

Cooperation was initiated by signing the Memorandum of Cooperation with 14 civil society organisations. Over time, as a more efficient mechanism of functioning of civil society organisations, the **Platform of Organizations for Cooperation with UN Human Rights Mechanisms** was created. It currently includes 21 organisations, and its establishment was assisted by the UN Human Rights Unit and the OSCE Mission to Serbia and supported by the Council.

Representatives of the Platform and other civil society organisations regularly attended and participated in sessions of the Council. The strengthening of mutual cooperation was reflected in the joint development of the Plan for Monitoring the Recommendations, thematic sessions at the initiative of the members of the Platform, Permanent Chair for representatives of the Platform guaranteed by the Rules of Procedure of the Council and presentation of alternative reports to the members of the Council.

BELGRADE, 29.3. 2018, NATIONAL ASSEMBLY, presentation of the concluding observations of the CRC

Initiatives of civil society organisations launched at the sessions of the Council were regularly reviewed. Two which may be particularly noted are the signing and ratification of the Optional Protocol with the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights and the ratification of the Third Optional Protocol with the Convention on the Rights of the Child. These two initiatives found their place in the Plan of the Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue and the Work Plan of the Government of the Republic of Serbia.

Cooperation with civil society organisations within the Council also facilitated the deepening of the cooperation between the Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue, and thus such organisations were invited and took part in instances of social dialogue organised by the Ministry. Also, together with the UN Human Rights Unit and representatives of the academic community, the Instrument for the application of the principle "Leave No One Behind" was developed (<https://www.minljmpdd.gov.rs/publikacije.php>), and a kind of resource center has been established on the website of the Ministry by posting publications of the organizations from the Platform, in order to contribute to informing the general public on human rights matters (<https://www.minljmpdd.gov.rs/publikacije-ocd.php>).

BELGRADE, FEBRUARY 9, 2022,
thematic session of the Council dedicated to the implementation of the ICESCR

Cooperation with civil society organizations within the Council enabled deepening of cooperation with the Ministry for Human and Minority Rights and Social Dialogue, and these organizations were invited and took part in social dialogues organized by the Ministry. Also, together with the UN Human Rights Team and representatives of the academic community, the Instrument for the Application of the Principle That No One Be Left Behind was developed (<https://www.minljmpdd.gov.rs/publikacije.php>), and on the Ministry's website it is established a kind of resource center by posting publications of organizations from the Platform, in order to contribute to informing the general public about issues in the field of human rights (<https://www.minljmpdd.gov.rs/publikacije-ocd.php>).

Cooperation with **international organisations** has, from the start, been strong and based on partnerships. The UN Human Rights Unit in Serbia and the OSCE Mission to Serbia strongly supported and assisted both the establishment of the Council and its work. The role of UNICEF and UN Women is also important, in particularly with respect to joint project activities.

BELGRADE, 22.9.2022,
presentation of the Instrument for the implementation of the LNOB principle

Plan for Monitoring the Implementation of the Recommendations of the UN Mechanism for Human Rights

The first Plan for Monitoring the Implementation of the Recommendations was developed in 2015, uniting all recommendations of the UN Mechanism for Human Rights,² with the objective to facilitate the reporting process and make it more efficient.

The Plan for Monitoring the Implementation of the Recommendations was subsequently improved in 2018, and has been regularly updated with new recommendations.

The Plan for Monitoring the Implementation of the Recommendations currently contains a total of 400 recommendations of contracting bodies and recommendations from the Universal Periodic Review (UPR).

For the purpose of a more efficient monitoring, recommendations are thematically grouped into clusters. For each recommendation, the department competent for its recommendation, time-limit, indicator, status and relation to the UN Agenda 2030 were defined.

A specific characteristic of the Plan is that the implementation of recommendations is monitored through the performance indicators.

The indicators were jointly developed by the Council and civil society organisations, which was an important step towards the harmonisation of the methodology which served as the basis for the competent departments, Council and civil society organisations to monitor the application of recommendations and compile reports³, making the findings from their reports comparable.

The Plan is connected to Sustainable Development Goals from the UN Agenda 2030, while the relevant sustainable development goals are connected to each concrete recommendation and taken into consideration during the review and fulfilment of each of the recommendations.

During 2022, the Council updated the Plan and then made it available to the public by publishing it on the website of the Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue for the purpose of submitting comments and suggestions for its improvement. The Council reviewed the submitted comments and suggestions and incorporated some of them into the Plan, which it subsequently adopted.

The updated and adopted Plan for monitoring the implementation of UN human rights recommendations is available at <https://www.minljmpdd.gov.rs/savet-za-pracenje-un-preporuka.php>

² The competent UN committees for the enforcement of the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, Convention on the Rights of the Child, the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance and the Universal Periodic Review as a specific UN mechanism within the purview of the Human rights.

³ The Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue coordinates the development of state reports and submits them to the Government in order to be adopted and submitted further to the UN mechanisms. Civil society organisations develop their own alternative reports, which they submit to UN mechanisms.

New solutions and practices

The 2022 amendments to the Council's Rules of Procedure introduced novelties to the work of the Council, such as the possibility of holding thematic sessions of the Council, setting up thematic working groups and an explicitly specified Permanent Chair for representatives of the Platform, which does not affect the rights of other members of the Platform to be invited and attend the sessions of the Council.

In 2022, 4 thematic sessions were held, mostly at the initiative of civil society organisations, where the report "Serbia's Forgotten Children" by the Mental Disabilities Rights Initiative (MDRI) was presented (on 7 February 2022); ten alternative reports on the application of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (on 9 February 2022); newest concluding remarks by the Committee against Torture and the Committee on Economic, Social and Cultural Rights (on 16 March 2022) and the Draft Fourth and Fifth Periodic Report of the Republic of Serbia on the application of the Convention on the Rights of the Child (on 16 May 2022).

In view of the fact that the Plan for Monitoring the Recommendations was developed through joint work of the Council, the competent line ministries, other state bodies, independent institutions, the Platform and other civil society organisations, which had established a strong basis for further development of the joint methodology for monitoring the application of recommendations, as well as for the comparability of the data from the state report and alternative reports on the fulfilment of recommendations, a practice was established to present alternative reports on the application of the relevant United Nations Conventions. This practice enables all interested entities to consider the human rights situation from multiple aspects and work together to provide for measures and activities which are to result in progress and betterment.

In February 2022, ahead of the presentation of the Third Periodic State Report on the application of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights before the competent UN Committee, **presentation of alternative reports** on the application of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights was organised. In

addition to the submitters of the reports, the presentation and the discussion thereon was attended by members of the Council and members of the state delegation.

In March 2022, at the session of the Council, **recommendations** that the Republic of Serbia received from the UN Committee against Torture and the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights **were presented** to the members of the Council and all submitters of alternative reports. It was agreed that, in accordance with the prior practice, the Plan for Monitoring the Recommendations was to be jointly updated in the upcoming period with respect to new recommendations received from these two committees.

In May 2022, thematic sessions of the Council were held, where members of the Council were presented with the findings from the alternative reports and the state reports on the application of the Convention on the Rights of the Child. The session was also attended by children from the DX Centre for Rights of the Child club, who had an opportunity to state their views, suggestions and initiatives for future activities which may improve the status of children and young people. **Certain suggestions and views from the alternative reports, as well as those of the children from the DX Centre club, were incorporated in the state report**, with the agreement of the representatives of the competent line ministries. As a result of the dialogue at the session of the Council, alternative reports were, for the first time, submitted as an Annex to the state report, which was also confirmed by the conclusion of the Government of the Republic of Serbia.⁴

BELGRADE, 16.3.2022,
thematic session of the Council devoted to the concluding observations of the ICESCR and CAT

⁴ State reports and alternative reports on the application of recommendations relating to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights and the Committee on the Rights of the Child have been published by the Ministry at: <https://www.minijmpdd.gov.rs/medjunarodni-ugovori-icescr.php> and <https://www.minijmpdd.gov.rs/medjunarodni-ugovori-prava-deteta.php>

International and regional presentation of the Council

BELGRADE, NOVEMBER 2018

A regional conference was held, titled "Practice of reporting to the contracting bodies of the United Nations for the protection of human rights and monitoring of the application of recommendations". In addition to the representatives of the Republic of Serbia, representatives of North Macedonia, Montenegro, Albania and Bosnia and Herzegovina, representatives of civil society organizations, as well as representatives of international organisations which supported this event also took part in the conference.

GENEVA, SEPTEMBER 2019

Experiences from the Council's work were presented in the margins of the 42nd session of the UN Human Rights Unit in Geneva at an event titled "National institutional mechanism for the implementation of recommendations from the Universal Periodic Review (UPR) - examples of Argentina, Belgium and Serbia". This event was attended by representatives of over 20 United Nations Member States, as well as representatives of international organisations and non-governmental organisations. Head of the UPR section in the United Nations found that the

GENEVA, 19.9.2019,
42. session of the UN Human Rights Council, side event NHRI

Council had met all the demands which had been placed at the time: cooperate with the Parliament and the civil society, and ensure that all recommendations monitored by Serbia are linked to the Sustainable Development Goals from the UN Agenda 2030, making it an example of good practice among UN Member States in terms of organisation.

GENEVA, NOVEMBER 2021/ONLINE

At the regional online consultations on national mechanisms for the implementation, reporting and monitoring of human rights, the work of the Council of the Government of the Republic of Serbia for monitoring the implementation of UN human rights recommendations was presented. Consultations opened with a message of the United Nations High Commissioner for Human Rights Michelle Bachelet. The Secretary of the Council Tanja Srećković, Head of the UN Human Rights Unit in Serbia Milan Marković and Coordinator of the Platform of Organisations for Cooperation with UN Human Rights Mechanisms Sanja Tošković spoke about the experiences of the Serbian mechanism for monitoring of the UN recommendations.

GENEVA, 19.9.2019,
42. session of the UN Human Rights Council, side event NHRI

THE FUTURE OF THE COUNCIL

The results of the work of the Council, presented in this publication, clearly indicate that they are joint results and may be achieved only through partnership and cooperation of all relevant social actors in the field of human rights and international partners.

Always keeping this in mind, the Council will continue to strengthen its work methods and cooperation in the upcoming period, striving to allow more space for civil society organisations to act. In addition, the Council will be also striving to include other entities which may significantly contribute to the monitoring of the application of recommendations and improvement of the human rights situation in their fields of action, such as representatives of the business sector, certain forms of organisation of local self-government units and the academic community.

Ministries represented in the Council

- Ministry of Human and Minority Rights and Social Dialogue
- Ministry of Interior
- Ministry of Labour, Employment, Veteran and Social Affairs
- Ministry of Health
- Ministry of Public Administration and Local-Self Government
- Ministry of Education, Science and Technological Development
- Ministry of Justice
- Ministry of Culture and Information
- Ministry of Family Welfare and Demography
- Ministry of Youth and Sport
- Ministry of Foreign Affairs
- Ministry of European Integration

(The composition of the Council was presented in accordance with the composition of the Government on 26 October 2020, and will be aligned with the composition of the Government on 26 October 2022)

Platform of Organizations for Cooperation with UN Human Rights Mechanisms

ASTRA

+381 11 785 0001
COC +381 11 785 0000
astra@astra.rs; sos@astra.rs
<https://www.astra.rs/>

Atina

Gundulićev venac 56, 11000 Beograd
+381 61 63 84 071
office@atina.org.rs
<http://www.atina.org.rs/>

A11 – Initiative for Economic and Cultural Rights

Džordža Vašingtona 54/7, 11000 Beograd
011/3225-172; 011/3232-030
office@a11initiative.org
<https://www.a11initiative.org/>

Belgrade Centra for Human Rights

Kneza Miloša 4, 11000 Beograd
+381 11 3085 328
bgcentar@bgcentar.org.rs
<http://www.bgcentar.org.rs/>

Center for independent living of persons with disabilities of Serbia

Milenka Vesnića 3 (Radomira Vujovića 3),
Beogradoffice@cilsrbija.org
<https://www.cilsrbija.org/>
Center for dignified work
cdwserbia@gmail.com
<http://cdrsrbija.org/>

Center for Democracy Foundation

Kraljice Natalije 70/II, 11000 Beograd
+381 11 3627 780
info@centaronline.org
<https://www.centaronline.org/>

Center for Children's Rights

Beogradska 18/10, Beograd
+381 11 33 44 170
office@cpd.org.rs
<https://cpd.org.rs/>

ERA – Alliance for equal rights of LGBT persons

Majke Jevrosime 42/31, Beograd
+381 11 3227480
office@lgbti-era.org
<https://www.lgbti-era.org/>

FemPlatz

Pančevo
femplatz@gmail.com
<https://www.femplatz.org/>

Geten, Centre for LGBTIQ Rights

Belgrade
+381 65 2059725
geten.rs@gmail.com
www.transserbia.org

Grope 484

Pukovnika Bacića 3, 11000 Belgrade
+381 11 2660972; +381 11 2660973
office@grupa484.org.rs
<https://www.grupa484.org.rs/>

Initiative for the rights of persons with mental disabilities - MDRI-S

Beogradska 18, 11000 Belgrade
+381 11 3344 170
mdri.serbia@gmail.com
<https://www.mdri-s.org/>

YUCOM – Committee of Lawyers for Human Rights

Kneza Miloša 4, 11000 Belgrade
+381 11 33-444-25; +381 11 33-44-235
office@yucom.org.rs
<https://www.yucom.org.rs/>

Civil society organisations with a signed Memorandum of Cooperation with the Council

Amity, the power of friendship

Pariske komune 1/12, 11070 Belgrade
+381 11 6 690 122
+381 11 6 671 523
nada@amity-yu.org

International Aid Network – IAN

Dr Aleksandra Kostića 8/2, 11000 Belgrade
+381 11 4039 340
office@ian.org.rs
<https://ian.org.rs/>

Network of organizations for children of Serbia – MODS

Obrenovićeve 59/IV/44, 18000 Niš
+381 18 244 894
office@zadecu.org
<https://zadecu.org/>

NOOIS - National Organization of Persons with Disabilities of Serbia

Mutapova 12, 11000 Belgrade
+381 11 24 14 328
nacionalnaorg@mts.rs
<https://noois.rs/>

PIN - Psychosocial Innovation Network

Gospodar Jevremova 48/4, 11000 Belgrade
+381 (0) 62 8880927
office@psychosocialinnovation.net
<https://psychosocialinnovation.net/>

SOS Vojvodina network

SOS: 0800 10 10 10
mreza.sos.vojvodina@gmail.com
<https://www.sosvojvodina.org/>

Permanent conference of Roma citizens' associations

Balkanska 18, ТЦ Иванијум, лок 94, 11000 Belgrade
+ 381 11 36 71 568
info@ligaroma.org.rs
<https://www.ligaroma.org.rs/>

XY Spektrum

11000 Belgrade
+381 60 613 06 69
office@xyspectrum.org
<https://xyspectrum.org/>

Association of Persons with Disabilities Belgrade

Dragoslava Srejovića 8a, 11000 Belgrade
+381 64 /661 86 38
udruzenje@uosi-beograd.org.rs

